

Dagsorden, forretningsorden,
konstituering og forslag til uttalelser

Styrets forslag til dagsorden

Lørdag 26. mars

10:00 – 10:15 Sak 1: Åpning og konstituering

Leder **Roy Pedersen** åpner rådsmøtet. [Konstituering](#) av møteleder, referenter, protokollunderskrivere, redaksjonskomité og opprop. Vedtak av dagsorden. Behandling av [forretningsorden](#).

10:15 – 11:10 Sak 2: Politisk innledning

ved nestleder i Nei til EU **Heidi Larsen**

11:10 – 12:00 Sak 3: ACER og strømpriser

Innledning ved leder av Industriaksjonen **Remy Penev**. Spørsmål og debatt.

12:00 – 13:00 Lunsj

13:00 – 14:15 Sak 4: EUs flyktningpolitikk

Innledninger med forfatter av boka «Solidaritet nå», **Rune Berglund Steen**, og leder av Ungdom mot EU, **Frankie Rød**. Spørsmål og debatt.

14:15 – 14:30 Pause

14:30 – 15:30 Sak 5: Uttalelser

[Forslagene](#) legges fram, deretter spørsmål og debatt.

Frist for å fremme endringsforslag til uttalelser er ved møteslutt lørdag.

15:30 – 15:45 Sak 6: Økonomiorientering

Orientering ved generalsekretær **Kjell Arnestad**.

15:45 – 16:00 Avslutning

18:00 Frivillig felles middag.

[La Villa Restaurant](#)

Søndag 27. mars

10:00 – 10:40 Sak 7: Vervekampanje

*Orientering ved fungerende fagansvarlig for organisasjon **Karl-Sverre Holdal**.
Spørsmål og debatt.*

10:40 – 11:50 Sak 8: Klimastrategi

*Fremlegg om [arbeidet i arbeidsgruppa for klimastrategi](#) ved medlem av arbeidsgruppa, **Ole Kristian Setnes**. Spørsmål og debatt.*

11:50 – 12:50 Lunsj

12:50 – 13:50 Sak 9: LO-kongressen

*Innledning ved leder i LO Stavanger, **Jo Jenseg**. Spørsmål og debatt.*

13:50 – 14:20 Sak 10: Vedtak uttalelser

14:20 – 14:30 Avslutning

1 **Rådsmøtet mars 2022: Styrets forslag til forretningsorden**

2 Rådsmøtet er åpent, men rådet kan vedta at det skal lukkes i den enkelte sak.

3 Til å lede møtet velges minimum to møteledere. Det velges minst én referent og to til
4 å underskrive protokollen. Komiteer som skal arbeide under møtet, velges hvis
5 behov.

6 **Rettigheter**

7 Valgte representanter fra fylkene og Ungdom mot EU, direktevalgte rådsmedlemmer
8 og styremedlemmer har tale-, forslags- og stemmerett. Av de valgte representanter
9 fra fylkeslagene skal det være en av hvert kjønn, i tråd med vedtektene § 7. Det vises
10 ellers til vedtektene § 4 C om at alle valgte organer skal ha representasjon av minst
11 40 % av hvert kjønn.

12 I tillegg møter 1 representant for de ansatte, valgt av Klubben, med tale- og
13 forslagsrett. Generalsekretær har tale- og forslagsrett. Ledere av utvalg og nettverk i
14 Nei til EU har tale- og forslagsrett. Ansatte i Nei til EU har møterett og kan gis talerett.

15 **Taletid**

16 Alle med talerett har mulighet til å tegne seg og ta ordet med to innlegg og en replikk
17 per sak. Taletiden for første innlegg begrenses til tre minutter. Ved andre gangs
18 innlegg er taletiden to minutter. Det gis adgang til to replikker à 30 sekunder til hvert
19 innlegg, samt en svarreplikk på 30 sekunder. Det gis kun adgang til replikk etter at
20 strek er satt i debatten.

21 Alle med forslagsrett og møteledere kan foreslå begrensning i den normale taletiden,
22 adgang til replikk og be om at strek settes. Når strek er satt, kan ingen tegne seg til
23 annet enn dagsorden, saksopplysning, forretningsorden og replikk. Møtelederne gis
24 fullmakt til å redigere talerlista med formålet å oppnå jevnere kjønns- og
25 aldersbalanse.

26 **Forslag**

27 Forslag må leveres skriftlig til møtelederne og være undertegnet av
28 forslagstilleren(e). Der dagsorden ikke fastsetter tidsfrister for innlevering av
29 endringsforslag, må forslag fremmes før strek er satt. Alle innkomne forslag skal
30 refereres før strek settes. Forslag kan trekkes av forslagstiller etter at strek er satt,
31 men kan likevel opprettholdes av andre med forslagsrett.

32 **Avstemningsregler**

33 Vedtak fattes med alminnelig flertall – over 50 % av de avgitte stemmer. Ved
34 stemmelikhet holdes ny avstemning. Dersom denne avstemning gir samme resultat,
35 skal lederen avgjøre ved dobbeltstemme – unntatt ved valg. Ved valg til tillitsverv
36 avgjøres valget etter to gangers stemmelikhet ved loddtrekning.

37 **Tegngiving**

38 Innlegg: Hold opp nummerskilt.

39 Replik: Hold opp nummerskilt med et ark bak.

40 Til dagsorden eller forretningsorden: Hold opp nummerskilt med hånda over skiltets
41 topp.

42 Hvis en deltaker forlater møtet før eller under valg/avstemning, må deltakeren
43 informere møtelederne, som informerer rådsmøtet.

44 **Retningslinjer for føring av protokoll**

45 Protokollen skal inneholde informasjon om hvem som har tatt ordet, eventuelle
46 forslag som er framsatt og avstemningsresultat.

47 Oppdatert deltakerliste og alle vedtak skal vedlegges protokollen.

48 Protokollen godkjennes av protokollunderskriverne og sendes styret, direktevalgte
49 rådsrepresentanter, UMEU og fylkeslaga senest 14 dager etter møtet.

Styrets forslag til konstituering

Ordstyrere

- Lill Fanny Sæther
- Syver Zachariassen
- Sofie Akselsen Osland
- Olaf Gjedrem

Referenter

- Synthia Zaman
- Karl-Sverre Holdal
- Jan Steinholt
- Eivind Formoe

Uttalelleskomite/Redaksjonskomite

- Jan Steinholt - sekretær
- Einar Frogner
- Reidunn Berntsen Heggen
- Britha Marie Stavang Berg

Protokollunderskrivere

- Olav Flaate
- Marianne Nyland

Tellekorps

- Ved behov fungerer referentene som tellekorps

1 **Forslag til uttalelser**

2

3 Uttalelse 1:

4 **Ja til politisk styring av vannkrafta – Ut av ACER**

5 Vannkrafta industrialiserte Norge. Gjennom konsesjonslovene sikret vi nasjonal kontroll. Nå
6 trenger vi å ta krafta tilbake fra markedet.

7 Analyser fra NVE og andre tilsier at høye strømpriser vil vare. Til skade for folk flest,
8 industrien og den elektrifisering av samfunnet vi står foran. Også regjeringa later til å mene
9 det når den forlenger strømstøtta med 12 måneder, men uten å røre ved kraftprisen og
10 markedssystemet.

11 Det aksjoneres foran Stortinget og i det ganske land for politisk styring av strøm og
12 strømpris. Fagforeningsfaner hentes fram og LO lokalt organiserer kampen. Ordførere
13 protesterer. Industriledere sier de ikke kan leve med at strømmen er en vare som alle andre
14 hvis spesielt den kraftforedlende industrien skal overleve og man skal investere i nye
15 arbeidsplasser. Bondeorganisasjoner advarer mot ytterligere nedlegging av gardsbruk. De
16 høye kraftprisene truer det grønne skiftet.

17 Men verken statsminister eller olje- og energiminister signaliserer vilje til å endre kurs.
18 Arbeiderpartiet på Stortinget mener at løsningen er økt kraftutbygging og får støtte fra
19 Høyre. NHO vil nærmest i panikk bygge ut kraft overalt, på land og til havs. Skal strømmen
20 fortsatt flyte fritt hjelper det lite om kraftproduksjonen øker. Strømmen vil fortsatt gå dit
21 prisene er høyest, det vil si ut av landet.

22 Når politikere og kraftbransje nå tar til orde for at Norge må bygge flere kabler og øke
23 krafteksporten for å gjøre EU uavhengig av Putins Russland, så snakker de mot bedre
24 vitende. Norges kraftoverskudd kan aldri utgjøre mer enn promiller av det EU trenger for å
25 nå dette målet. Det er ved å foredle krafta til aluminium og andre industrivarer Norge kan gi
26 det største bidraget til å løse klimakrisa og erstatte fossil produksjon både i Europa og
27 globalt. Nei til EU vil jobbe for at bredden i strømprisalliansen utvides og forsterkes. Det er
28 spesielt viktig å ivareta samarbeidet i den breie strømprisalliansen mellom tillitsvalgte i
29 Industriaksjonen, LO lokalt og EU/EØS-motstandere. Krav om politisk styring av vannkrafta
30 og ut av ACER må prege 1. mai-markeringene i hele landet.

31 Nei til EU lanserer følgende krav til nasjonal kontroll og styring av strømprisene:

32 Krav til minstefylling i vannmagasinene. Dette forutsetter eksportbegrensning.

33 Avklare gjensidig forsyningsikkerhet med våre nordiske naboland gjennom kraftutveksling,
34 ikke ensidig eksport.

- 35 Forhandlinger med Storbritannia og Tyskland om begrensning av strømeksport i NordLink og
36 North Sea Link-kabelen, slik Statnett har gjort med Skagerrak-kabelen sammen med danske
37 Energinet
- 38 Innføre garantipris for industri og landbruk og topprissystem for husholdninger med makspris
39 på basisforbruk
- 40 Fjerne dagens avgiftssubsidiering av kryptovaluta og datasentre.
- 41 Forhandlinger med EU om å ta forordningen om grensekryssende krafthandel (EF 714/2009)
42 ut av EØS-avtalen.
- 43 Tanken er ikke mer radikal enn at den lå til grunn for utviklinga av det moderne velferds- og
44 industri-Norge i det forrige århundre. Er dette ikke forenlig med medlemskap i EUs
45 energiunion og EUs energibyrå ACER, må Norge melde seg ut. Et strakstiltak er å ta tilbake
46 politisk kontroll med reguleringsmyndighet for Energi (RME), Vi kan ikke leve med at et
47 organ som instrueres av ACER suverent setter vilkår for både nett, utenlandskabler og børser.
- 48 Nei til EU oppfordrer medlemmer og sympatisører til å fortsette kampen i samarbeid med
49 Industriaksjonen og andre gode krefter.

1 Uttalelse 2:

2 Solidaritet og suverenitet er universelle 3 prinsipper

4 **Russlands angrep på Ukraina** har skapt en ny flyktningestrøm i Europa. Millioner av
5 ukrainere flykter fra krigens ødeleggelser. Krigens presser også opp mat- og energiprisene på
6 verdensmarkedet. Resultatet er en enda større strøm av mennesker fra Afrika og Asia på
7 flukt fra elendighet og sult.

8 Krigens mellom Russland og Ukraina har heldigvis vist at solidariteten slett ikke er død.
9 Polakker, slovakker, rumenere og også nordmenn viser en imponerende solidaritet med
10 ukrainske flyktninger, som nå ønskes velkommen.

11 **Kontrasten er imidlertid stor** til hvordan flyktninger fra andre kontinenter blir møtt, også i
12 Norge. Når verden er delt opp i «oss» og «dem» settes solidariteten på prøve. I dette bildet
13 forsvinner det globale menneskelige fellesskapet.

14 Verden er større enn Europa, og Europa er ikke uten skyld i å ha skapt flyktningkriser på
15 andre kontinenter. Disse flyktningene møter ikke solidaritet, men stengte grenser – om de
16 da ikke drukner i Middelhavet.

17 Europa og EU har bygd en mur mot resten av verden for å holde flyktninger ute. Det er bare
18 noen måneder siden polsk grensepoliti brukte piggråd, våpen og batonger for å stagge
19 flyktninger som ville krysse grensa fra Hviterussland. De var ikke ukrainere eller europeere,
20 men hadde feil hudfarge. Sjokkerende reportasjer viser hvordan asiater og afrikanere på
21 flukt fra Ukraina blir hindret i å søke ly i nabolanda. De må stille bakerst i køen.

22 FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR) uttrykte nylig – i november 2021 – bekymring
23 over at Norge de siste åra har gjort innreise vanskeligere for asylsøkere og flyktninger, og at
24 disse oftere blir avvist eller returnert til andre land. I den forbindelse [har UNHCR anbefalt](#) at
25 Norge bringer lovverket vårt i samsvar med forpliktelsene som følger av FNs
26 flyktningkonvensjon av 1951.

27

28 La oss også vise omtanke for vanlige russere i og utenfor Norge som slett ikke ønsker krig.
29 Mobbing av barn i Norge fordi de er russere, er forkastelig og uhørt. Russere og hviterussere
30 har ingen kollektiv skyld for Putins aggresjon!

31 Solidaritet klinger hult hvis den bare omfatter noen få utvalgte. Slik også med
32 suverenitetsprinsippet. Suverenitet og alle nasjoners ukrenkelige rett til å bestemme sin
33 egen skjebne, er lite verd hvis denne retten i praksis er forbeholdt verdens stormakter.
34 Dessverre er ikke Russlands brudd på folkeretten og FN-pakten enestående i vårt 21.

35 århundre. Andre stormakter og allianser har gjort det samme i Jugoslavia, i Irak og Libya,
36 uten at dette på noen måte unnskylder Russlands aggresjon.

37 Nei til EU kjemper konsekvent for fredelig sameksistens, likeverd, solidaritet, demokrati og
38 nasjonalt sjølstyre. Vårt forsvar av suverenitetsprinsippet og alle menneskers likeverd er helt
39 i pakt med De forente nasjoners grunnlag. I ei tid der den internasjonale rettsorden kan
40 bryte sammen, er det desto viktigere å slå ring om prinsippene FN bygger på.

41 *Nei til EU mener at Norge må følge FNs forslag om å øke antall kvoteflyktninger. Vi må*
42 *behandle flyktninger og asylsøkere i henhold til FNs flyktningkonvensjon og anbefalingene fra*
43 *UNHCR.*

1 Uttalelse 3:

2 Ja til en klimapolitikk som er solidarisk og 3 forankret i folket

4 EUs klimapolitikk er i stor grad et prosjekt ovenfra og ned, preget av sterke
5 næringsinteresser. Flere av tiltakene kan forsterke de økonomiske forskjellene, og vi har sett
6 motreaksjoner fra folk i EU-land som kan undergrave klimapolitikken. Nei til EU vektlegger at
7 klimakrisen ikke kan løses uten folkelig forankring.

8 Verden står overfor både en naturmangfoldkrise og en klimakrise. Her er det motstridende
9 interesser i EUs klimapolitikk. For eksempel innebærer koblingen til EUs energiunion en
10 risiko for norsk vassdragsnatur, der effektkjøring betyr store og stadige svingninger i
11 vannstanden med negative konsekvenser for liv og arts mangfold. Med de historisk høye
12 strømprisene, som i stor grad skyldes integreringen i EUs energimarked, har det også
13 kommet forslag om kraftutbygging i vernede vassdrag.

14 EUs klimaplan forsterker tvangen til økonomisk vekst gjennom rovdrift på naturressursene.
15 EU kaller det «grønn vekst». Dette er både urealistisk og virkelighetsfjernt. EU forbruker
16 allerede mer enn «sin» andel av verdens mineraler og metaller. Nei til EU ønsker en
17 klimapolitikk som er solidarisk med det globale sør og som respekterer nasjoners råderett
18 over sine ressurser, av hensyn til egen befolkning og i pakt med internasjonale forpliktelser.

19 Energikrisen i Europa har skapt alvorlig tvil ved om EU har egnede tiltak og evne til å
20 gjennomføre klimakutt i den størrelsen som FNs klimapanel sier er nødvendig om vi skal nå
21 1,5-graders målet. Parisavtalens mål henger i en tynn tråd. EU ønsker at markedets
22 prismetanismer og finansielle transaksjoner skal løse alle fornybare utfordringer. Dette
23 reduserer sjansene for å finne gode og langsiktige løsninger på klimakrisen.

24 EUs kvotemarked har i vesentlig grad tatt over den overordnede styringen av
25 klimapolitikken i EU. Kvotemarkedet trekker søkelyset bort fra komplekse og sammensatte
26 utfordringer som er avhengig av lokale forhold. Nasjonalstatene mister demokratisk og
27 politisk styring over energi- og klimapolitikken. Dagens energikrise i EU gjenspeiler også
28 dette.

29 Nei til EU mener at Norge skal ha en ambisiøs målsetning og plan for å kutte klimautslipp
30 innenlands, blant annet for en framtidsrettet omstilling av det norske samfunnet og å lede
31 an i klimaarbeidet med eksemplets makt.

32 For å føre en klimapolitikk som kutter og ikke bare flytter utslipp, vil Nei til EU at Norge går
33 ut av EUs kvotemarked. Ved at Norge destruerer et tilsvarende antall klimakvoter som vi var
34 forventet å bruke ut perioden, vil ikke Norges exit frigjøre kvoter og drive opp EUs utslipp.
35 Norge formulerer et nasjonalt klimamål som også omfatter de kvotepliktige utslippene. Det
36 styrkede nasjonale målet rapporteres inn til Paris-forhandlingene. Norge innfører en
37 nasjonal karbonavgift og fastsetter at denne til enhver tid skal være minst like høy som
38 kvoteprisen. En del av avgiftsinntektene, som vil utgjøre flere milliarder kroner, brukes på
39 prosjekter som fremmer grønn omstilling i det som i dag er kvotepliktig sektor.

40 Norge har vært og må fortsatt være en aktiv deltaker i det globale miljøsam arbeidet.
41 Omtrent 100 internasjonale miljøavtaler er forhandlet fram i regi av FN, deriblant
42 Parisavtalen om klima (2015). Som EU-medlem ville Norge få stemmerett i EUs organer, men
43 vi ville miste en selvstendig stemme i alle andre internasjonale fora som er viktige for klima
44 og miljø. Mens Sverige, Danmark og Finland «sitter på gangen» fordi EU forhandler på vegne
45 av medlemslandene, kan Norge spille en aktiv rolle som selvstendig part.

46 Utenfor EU har Norge bedre forutsetninger for å kutte utslipp og bidra i internasjonalt
47 klimasamarbeid, fremfor å være ett av svært mange land som på mange måter må gå i takt.

48 Energiøkonomisering i husholdningene og industri bør prioriteres der hele befolkningen
49 deltar og bidrar til det grønne skiftet gjennom strømbesparende tiltak som for eksempel
50 varmepumper og jordvarme. Dette vil demokratisere klimapolitikken. Vi må ha kortreist
51 kraftforsyning som reduserer belastning på el-nettet. Vi må ha lokal industri basert på grønn
52 vannkraft. Vi bør effektivisere vannkraftverk, og redusere forbruk av jordas ressurser og
53 desentralisere energisystemer. Dette er veien å gå for løse både naturmangfoldkrisen og
54 klimakrisen, uten å sette dem opp mot hverandre. Denne tilnærmingen reduserer behov for
55 elnett-utbygging, den sparer verdifull balansekraft, den sparer natur, og den går imot EUs
56 vekstfilosofi og overforbruk.

Vedlegg: Arbeidsgruppas utkast til klimanotat

(Notatet skal arbeides videre med av arbeidsgruppa på grunnlag av innspill fra styret og rådet.)

Notat fra Arbeidsgruppe om klimapolitikk

03.03.22

Innhold

Bakgrunn og mandat for arbeidsgruppen	2
Del 1: Hvilken visjon og strategi bør Nei til EU ha i klimadebatten?	3
Demokrati, fordeling og klimapolitikk	3
Naturmangfoldkrise og klimakrise	3
Tenke globalt og handle lokalt	3
En solidarisk klimapolitikk	4
Finansøkonomiens innflytelse på klimapolitikken må reduseres	4
EUs taksonomi vil grønvaske gass og atomkraft, samtidig som EUs energiunion og strømpriskrise gir press på utbygging av vernede vassdrag i Norge	4
Selvstendig grunnforskning på fornybar energi	5
Felles plattform basert på energiøkonomisering og distribuerte energisystemer	5
Del 2: Nei til EUs hovedbudskap og argumenter i klimadebatten	6
EU-tilpasningene hemmer norsk klima- og miljøpolitikk	6
Har utsatt klimakutt i Norge	6
Norge må ut av EUs kvotemarked	7
EUs energiunion har gjort det vanskeligere å ta Norge ut av fossilalderen	8
Ut av EUs Energiunion	9
Klima- og miljøvennlig digitaliseringspolitikk	9
EU ikke tar hensyn til at et grønt skifte også krever rettferdig fordeling	9
Europeiske miljøorganisasjoners kritikk av EUs klimaplan	10
Kan føre en bedre politikk utenfor EU	11
Kroner for klima	11
Ja til globalt samarbeid	11

Bakgrunn og mandat for arbeidsgruppen

Miljøbevegelsen var en viktig alliert for Nei til EU i 1994. I dag er miljøorganisasjonene i liten grad engasjert i spørsmål om EØS eller EU-medlemskap. Tilnærmingen er i stor grad å bruke eksempler fra EU på bedre miljøtiltak som brekkstang i norsk debatt. Dette samtidig som miljøorganisasjoner i EU på en rekke felter er kritiske til EUs politikk. Dialog og samarbeid med sentrale miljøorganisasjoner som Naturvernforbundet, Framtiden i våre Hender, Motvind og Natur og Ungdom er minst like viktig for opinionen mot EU i dag.

EUs klimapolitikk blir i en del sammenhenger brukt som argument for norsk EU-medlemskap. Det hevdes at EUs klimapolitikk er ambisiøs, at EU er et forpliktende internasjonalt samarbeid som trengs for å løse klimakrisen og at EU-medlemskap vil forplikte norske politikere til å drive en mer ambisiøs klimapolitikk.

Styret har nedsatt en arbeidsgruppe som gjennom et notat blant annet skal si noe om:

- Hvilken strategi Nei til EU bør ha i klimadebatten.
- Hva bør være Nei til EUs hovedbudskap og argumenter i klimadebatten.
- Øvrige momenter arbeidsgruppa mener det er viktig at Nei til EU har med seg klimadebatten.

I mandatet heter det at arbeidsgruppen står fritt i sitt arbeid, men bør forholde seg til vedtatt arbeidsplan og vedtatt uttalelse om klimapolitikk på landsmøtet i november 2020. Det er samtidig viktig at arbeidsgruppen er bevisst på at Nei til EU er en del av en bred nei-allianse. Arbeidsgruppen kan innhente råd og tips fra andre organisasjoner og miljøer.

Arbeidsgruppen har bestått av Ole Kristian Setnes, Roy Pedersen, Ole Kvadsheim og Morten Harper.

Del 1: Hvilken visjon og strategi bør Nei til EU ha i klimadebatten?

Demokrati, fordeling og klimapolitikk

EUs klimapolitikk er i stor grad et prosjekt ovenfra og ned, preget av sterke lobby-/næringsinteresser. Flere av tiltakene kan forsterke de økonomiske forskjellene. I flere EU-land demonstreres det mot politiske vedtak som oppfattes å komme fra en politisk elite. Nei til EU vektlegger at klimakrisen må løses gjennom folkelig forankring.

Naturmangfoldkrise og klimakrise

Det er rimelig bred enighet om at verden står overfor både en naturmangfoldkrise og en klimakrise. Her er det motstridende interesser i sentrale elementer av EUs klimapolitikk. For eksempel innebærer koblingen til EUs energiunion en risiko for norsk vassdragsnatur. EU vil at norsk kraftproduksjon skal gå på høygir for å levere mest mulig strøm til Europa når det er vindstille. Da må kraftverkene våre gå av og på i raske skift, natt mot dag og time mot time. Slik effektkjøring betyr store og stadige svingninger i vannstanden. Det har svært negative konsekvenser for liv og arts mangfold i vassdragsnaturen. Synliggjøring av konsekvenser av EUs klimapolitikk for andre miljømål er viktig.

Tenke globalt og handle lokalt

Energiøkonomisering i husholdningene og industri bør prioriteres der hele befolkningen deltar og støtter opp om det grønne skiftet gjennom sitt arbeid med energibesparende tiltak. Dette vil demokratisere klimapolitikken. Vi må ha kortreist kraftforsyning som reduserer belastning på el-nettet. Vi må ha lokal industri basert på grønn vannkraft. Vi bør energieffektivisere vannkraftverk, og redusere forbruk av jordas ressurser og desentralisere energisystemer. Dette er veien å gå for løse både naturmangfoldkrisen og klimakrisen, uten å sette dem opp mot hverandre.

En annen retning krever en nyorientering innen statsforvaltningen slik at bruk av new public management prinsipper reduseres, og at finanskapitalen blir mindre benyttet i statsstøttede energi- og klimaprojekter. Vanlig finansiering gjennom tradisjonelle lån fra regulerte banker bør benyttes i stedet for å hente kapital fra kapitalmarkedet der investeringsselskaper kjøper seg inn i rammeprogrammene. EUs kapitalmarkedsunion har som mål å snu investeringene i Europa vekk fra regulerte banker under nasjonal kontroll over til overnasjonalt kapitalmarked, særlig annenhåndsmarked for aksjer og obligasjoner, regulert av EU. Dette øker volumet på finansøkonomien i forhold til realøkonomien (industri, landbruk, tjenester) og forskyver maktforholdet. Dette svekker lokal forankring og demokratisk styring over energi- og klimaprojektene, og svekker industri og landbruk. Politikerne og fagfolk må styrke sin rolle overfor byråkratene og konsulentene.

Vi må gradvis bygge opp fagnettverk på energi og ressursforvaltning, inkludert faglig kunnskap om finansielle forhold, spesielt i forhold til energiinfrastruktur. Hvis vi ikke klarer å beskytte våre ressurser og ha kontroll over vår energi vil vi ikke kunne gjennomføre en god klima- og miljøpolitikk, som er forenlig med hensynet til demokrati og folkestyre.

En solidarisk klimapolitikk

EU har havnet i en situasjon med to parallelle energisystemer: et grønt ustabilt energisystem og et fossilt regulerbart backup-system. Dette påfører enorme naturødeleggelser siden det blir nødvendig å videreføre eksisterende utvinningssoner for kull, gass og olje, samt utvide med ny utvinning også utenfor EU for litium, kobolt, nikkel, mangan og så videre, for den svært mineralintensive fornybare teknologien. Vi ser et ekspansivt EU som legger beslag på store ressurser og mineraler i Afrika, Asia og Latin-Amerika, og som også forsøker å få innpass i Arktis.

EUs klimaplan forsterker tvangen til økonomisk vekst gjennom rovdrift på naturressursene. EU kaller det «grønn vekst». Dette er både urealistisk og virkelighetsfjernt.

Miljøorganisasjoner som Friends of the Earth har påpekt at EU allerede forbruker mer enn sin andel av verdens mineraler og metaller, og mener EU er ute på et «desperat plyndringstokt». Nei til EU ønsker en klimapolitikk som er solidarisk med det globale sør og som respekterer nasjoners råderett over sine ressurser, av hensyn til egen befolkning og i pakt med internasjonale forpliktelser.

Finansøkonomiens innflytelse på klimapolitikken må reduseres

EUs Project Bond Initiative ble i 2011 utarbeidet av EU-kommisjonen for å hente investeringer fra kapitalmarkedet. Dette ble viktig for finansieringen av infrastrukturprosjekter for fornybar energi i EU. Kapitalmarkedets rolle klimapolitikken ble ytterligere forsterket med etableringen av EUs kapitalmarkedsunion i 2015.

Når finansøkonomien vokser trekkes mer verdier ut av realøkonomien (industri, landbruk og tjenester). Dette øker faren for avindustrialisering. Den norske industrien splittes nå mellom interessene for finansøkonomien relatert til klimapolitikken og interessene for realøkonomien relatert til tradisjonell industri. Finansøkonomien vil prioritere vekst i finansmarkedet fremfor vekst i produksjonsøkonomien. Hvis en industrisektor ikke er formålstjenlig for finansene vil den ikke bli prioritert. Finanskapitalen vil da kunne ødelegge viktige industriområder og lokalsamfunn ved å ødelegge finansforholdene.

Siden finansøkonomien har stor innflytelse på EUs klimapolitikk svekkes langsiktig ansvar innen klimapolitikken, siden eierskap regelmessig skifter hender. Trenden i EUs klimapolitikk frem til nå har vært at kapitalmarkedet trekker verdier ut av felleseie og fører til at det langsiktige ansvaret i klimapolitikken står svakt. Den tålmodige kampen for Nei til EU vil være å arbeide for gradvis reduksjon av finansøkonomiens innflytelse i statsforvaltningen og klimapolitikken. Skolering av Nei til EU, alliansepartnere og politiske partier vil være første steg på veien.

EUs taksonomi vil grønnvaske gass og atomkraft, samtidig som EUs energiunion og strømpriskrise gir press på utbygging av vernede vassdrag i Norge

EU-kommisjonen har bestemt at gass og atomkraft skal anses som bærekraftige investeringer i regelverket for den såkalte taksonomien. Miljøbevegelsen, også den norske, reagerer kraftig mot dette. En rekke europeiske miljøorganisasjoner har tidligere kritisert andre deler av taksonomien, og mener den mislykkes i å beskytte naturen. Bakgrunnen for kommisjonens beslutning er frykten for fremtidige strømutkoblinger på grunn av mangelen på balansekraft. Utbyggingen av vind- og solkraft har ført til økt behov for balansekraft fra særlig naturgass.

Med de historisk høye strømprisene i store deler av Norge har det kommet krav om forsert kraftutbygging, også i vernede vassdrag. Et flertall på Stortinget er åpen for dette. Blant annet Naturvernforbundet har tatt kraftig til motmæle. Nei til EU vil fortsette å påvise sammenhengen mellom tilkoblingen til EUs energiunion og den nye strømprissituasjonen i Norge.

Selvstendig grunnforskning på fornybar energi

Sol- og vindkraft-teknologiene utgjør selve kjernen av EUs satsingsområde på fornybar energi. Disse teknologiene har begrensninger fordi den mangler balansekraft. Teknologiene er også material- og arealkrevende, de er fordyrende og skader naturen i stor grad.

Samtidig er Norge det landet som har kommet lengst i grønn elektrifisering. Norge bør konsentrere sine største ressurser på grunnforskning på (1) fornybare selvstendige energikilder i stedet for vind og sol og (2) energiøkonomisering på høyere nivå. Forskningen kan brukes til å hjelpe EU-land med finne fornybare selvstendige energikilder, samt å redusere sitt el-forbruk gjennom energiøkonomisering. Forskningen bør være statlig finansiert og uten næringsinteresser som kan påvirke. Forskningen må være åpen og tilgjengelig for alle.

Felles plattform basert på energiøkonomisering og distribuerte energisystemer

Hvordan skal fossil energi erstattes? En løsning er å følge et hovedspor på energiøkonomisering (for eksempel jordvarme og varmepumper) og oppgradering av eksisterende kraftverk. Denne tilnærmingen reduserer behov for elnett-utbygging, den sparer verdifull balansekraft, den sparer natur, den går imot EUs vekstfilosofi og overkonsum, og den reduserer finanskapitalens innflytelse over klimapolitikken.

Høye strømpriser kan brukes, slik som miljøorganisasjoner ønsker, for å redusere forbruk, men da ved å innføre topssystem, slik at god fordelingspolitikk opprettholdes.

En felles plattform basert på energiøkonomisering og distribuerte energisystemer vil muliggjøre bredere allianser mellom Nei til EU, partier, fagbevegelse, bondeorganisasjoner, fiskerierorganisasjoner og miljøorganisasjoner.

Del 2: Nei til EUs hovedbudskap og argumenter i klimadebatten

Miljø var et av Nei til EUs kjerneargumenter i 1994, og er fortsatt et av de sentrale argumentene jf. [4 gode grunner for at Norge skal si Nei til EU](#).

Utenfor EU har Norge bedre forutsetninger for å kutte utslipp og bidra i internasjonalt klimasamarbeid, fremfor å være ett av svært mange land som på mange måter må gå i takt.

EU har ganske ambisiøse mål for klimakutt, og noen EU-land har kommet et stykke på vei i klimaomstilling, mens andre henger langt etter. Men EUs klimakutt har flatet ut etter 2013, og EU er ikke i rute for å nå 2030-målet. Mer enn effektiv klimapolitikk, har mye av utslippskuttene siden 1990-tallet vært en konsekvens av avindustrialisering, redusert lønnsomhet knyttet til utvinning av kull, import av biobrensel og svak økonomisk vekst. EUs klimapolitikk bærer preg av tilbakeslag og svak gjennomføringsevne.

EU-tilpasningene hemmer norsk klima- og miljøpolitikk

Norge ble sammen med Singapore betrodd en nøkkelrolle i klimaforhandlingene på Glasgow-toppmøtet i 2021, ved å lede arbeidet med reglene for kvotehandel. Samtidig som Norge har en selvstendig stemme, er det grunn til å spørre om denne muligheten som få andre land i Europa har, utnyttes godt nok. Norge har gode forutsetninger til å gå foran i klima- og miljøpolitikken, og lede an gjennom eksemplets makt. Gjennom EØS-avtalen, EUs kvotesystem og klimaavtalen med EU har norsk miljøpolitikk derimot blitt tilpasset EU. I en tid der bevisstheten om klimakrise og naturmangfoldkrise er større enn noen gang, ser vi paradoksalt nok at norsk miljøpolitikk har blitt passiv og avventende. I stedet for å stille klare og planmessige krav til mål og kutt, og innføre strengere miljøkrav, venter man på felles tiltak fra EU. Det blir en slags selvsensur som bremser utviklingen av nasjonal politikk og regler. Kreativiteten forsvinner, og foregangslandet forspiller sine muligheter.

Det har som sagt ikke alltid vært slik, på 1980-tallet var Norge et foregangsland med svært høye miljøstandarder. Innføringen av EØS i 1994 innebar som hovedregel at Norge ikke lenger kunne opprettholde strengere miljø- og helsekrav til produkter enn dem som EU vedtok. Argumentet var at produktet ellers ikke ville være sikret fri flyt på EU-markedet. Land som stiller strengere miljøkrav enn de andre, ville hindre den frie flyten av varer.

Har utsatt klimakutt i Norge

Kvotehandlingssystemet – der bedrifter kjøper og selger rettigheter til å slippe ut klimagasser – er EUs hovedtiltak i klimapolitikken. Systemet omfatter innenriks luftfart, industri, energiproduksjon og petroleum. Norge har gått via EU-systemet i våre forpliktelser om klimakutt i Parisavtalen. Det har gjort at Norge kan kutte mindre i innenlandske utslipp enn vi i utgangspunktet hadde lagt opp til.

EUs klimapolitikk legger opp til at kuttene først og fremst skal tas der det er kostnadseffektivt. I praksis betyr det at en svært liten del av Europas klimakutt skal tas i Norge frem mot 2030. Den norske omstillingen ville gått raskere dersom vi hadde forpliktet oss til innenlandske klimakutt, for både kvotepliktig-, og ikke-kvotepiktig sektor, heller enn å gå via EU-systemet.

Som følge av dagens EU-tilknytning kan Norge på papiret oppfylle sine Paris-forpliktelser uten å kutte ett eneste tonn i innenlandske kvotepliktige utslipp.

Norge må ut av EUs kvotemarked

I Hurdalsplattformen tar regjeringen til orde for å se Norges utslipp under ett, slik at utslipp både i ikke-kvotepliktig sektor og i kvotepliktig sektor kuttes med 55 % (fra 1990 til 2030). Problemet med regjeringens nye ambisjon er at de ikke ser ut til å ha tatt innover seg hvordan kvotesystemet til EU fungerer. Det er EU som bestemmer hvor mange utslippstillatelser (kvoter) som skal eksistere. EUs samlede kvotepliktige utslipp vil være identisk med antall kvoter som finnes. Kvotene omsettes fritt, noe som betyr at utslippsreduksjoner et sted som hovedregel fører til tilsvarende utslippsøkninger et annet sted. EU har mulighet til å ta ekstra mange kvoter ut av markedet som respons på nasjonale tiltak, men det er ifølge Finansdepartementet lite trolig at dette vil skje i et så stort omfang at man kan forsvare for eksempel egne norske karbonavgifter i kvotepliktig sektor, rent økonomisk.

Man kan ikke få i pose og sekk. Det gir ikke mening å overføre ansvaret for norske kvotepliktige utslipp til EU (gjennom å være med i kvotemarkedet), når man vil ha ambisiøse nasjonale mål for egne kutt i den samme sektoren.

EUs kvotemarked har i vesentlig grad tatt over den overordnede styringen av klimapolitikken i EU. Kvantemarkedet trekker søkelyset bort fra komplekse og sammensatte utfordringer som er avhengig av lokale forhold. Nasjonalstatene mister demokratisk og politisk styring over energi- og klimapolitikken. Dagens energikrise i EU gjenspeiler også dette.

Nei til EU mener det har en egenverdi at utslippskuttene skjer i Norge, blant annet for en framtidsrettet omstilling av det norske samfunnet og å lede an i klimaarbeidet med eksemplets makt. Vi ønsker målsetningen om å kutte samlede norske utslipp velkommen. Men implikasjonen av et slikt vedtak må være at Norge forlater EUs kvotemarked. Om vi ikke gjør det kan vi ende med å bruke milliarder av kroner på klimatiltak uten å redusere de samlede utslippene.

Nei til EUs alternativ til deltakelse i kvotemarkedet består i fire deler:

1. Norge går ut av kvotemarkedet, og destruerer et tilsvarende antall klimakvoter som vi var forventet å bruke ut perioden. På den måten vil ikke Norges exit frigjøre kvoter og drive opp EUs utslipp.
2. Norge formulerer et nasjonalt klimamål som også omfatter de kvotepliktige utslippene. Det styrkede nasjonale målet rapporteres inn til Paris-forhandlingene.
3. Norge innfører en nasjonal karbonavgift og fastsetter at denne til enhver tid skal være minst like høy som kvoteprisen. På den måten er vi garantert at utgangen fra kvotemarkedet ikke gir mindre norske kutt.
4. En del av avgiftsinntektene (grovt anslått 22 –44 milliarder kr med dagens utslipp, og en avgift på mellom 1000 og 2000 kr per tonn) brukes på prosjekter som fremmer grønn omstilling i sektorene som i dag er omfattet av kvotepliktig sektor. Når Norge først er ute av kvotemarkedet vil disse tiltakene gjøre at vi kutter, og ikke bare flytter, utslipp.

Alle kan kjøpe og selge klimakvoter. Kvotemarkedet kan derfor bli utsatt for finansiell spekulasjon. Det vil si at spekulanter kjøper og selger kvoter for å tjene penger, ikke for å få tillatelse til å slippe ut CO₂. Denne type spekulasjon kan trekke verdier ut av realkapitalen som ellers kunne ha brukt på klimaomstilling. De fire tiltakene ovenfor gjør at vi unngår slik spekulasjon.

EUs energiunion har gjort det vanskeligere å ta Norge ut av fossilalderen

På klimatoppmøtet i Glasgow fikk Norge verstingprisen «årets fossil» fra miljøorganisasjonen Climate Action Network. Klimaminister og Acer-forkjemper Espen Barth Eide uttalte at han på ingen måte følte seg truffet. Kåringen treffer derimot et ømt punkt i den norske spagaten mellom klimaambisjoner og storprodusent av olje og gass.

Barth Eide var arkitekten bak det stortingsflertallet som vedtok EUs tredje energipakke og førte Norge inn i Acer. Ved å legge Norge inn i EUs energiunion ble det enda mer krevende å omstille Norge ut av fossilalderen. Klimavennlig strøm eksporteres ut av landet, i et markedsstyrt system der mulighetene for nasjonal politisk regulering er blitt minimal.

Tusenvis av arbeidsplasser i kraftkrevende produksjon er satt i spill, der norsk industri er ledende på energieffektive løsninger med reduserte klimautslipp. Resultatet kan bli at kraftkrevende industri flyttes til land hvor energibehovet dekkes av kull, noe som driver opp de globale utslippene. Storstilt eksport av strøm og import av en mye høyere strømpris gjør det vanskeligere å få fortgang i utviklingen av næringer som skal overta etter oljen. For ny industri som trenger energien i produksjon er de høye og svært svingende prisene et problem, selv om langsiktige kontrakter kan dempe noe av effekten.

Samtidig setter de høye strømprisene en brems på innenlandsk elektrifisering. Strømkrisen i 2022 har fått husstander til å skru av strømvarmen og heller fyre med gass og ved. Importen av europeiske strømpriser dytter Norge tilbake i fossile løsninger, og reverserer de fremskrittene vi har gjort. I tillegg rammer de høye strømprisene vanlige folk på en usosial måte. Den som har lav eller middels inntekt, bruker en større andel av inntekten på energi enn hva rike folk gjør. Å koble Norge på det europeiske strømmarkedet kan på den måten ødelegge for oppslutningen i befolkningen om det grønne skiftet.

Energikrisen i Europa har skapt alvorlig tvil ved om EU har egnede tiltak og evne til å gjennomføre klimakutt i den størrelsen som FNs klimapanel sier er nødvendig om vi skal nå 1,5-graders målet. Parisavtalens mål henger i en tynn tråd. EUs markedsstyring gjør det vanskeligere å satse på langsiktig grunnforskning og overordnet ledelse og planlegging for utvikling av fornybare løsninger. Uferdige teknologier som gir kortsiktige markedsgevinster dominerer tenkningen. Energikrisen vi nå ser er resultatet.

EU ønsker at markedets prismekanismer og finansielle transaksjoner skal løse alle fornybare utfordringer. Denne ensidigheten reduserer sjansene for å finne gode og langsiktige løsninger på klimakrisen.

Ut av EUs Energiunion

Bindingene til EUs energiunion og EØS setter Norge i klimaets Catch 22: Bundet i et marked der det lønner seg å kutte utslipp utenfor Norge og dermed utsette omstilling, samtidig som tilgangen på strøm som er nødvendig for denne omstillingen blir enda mer en knapphetsvare. Markedets logikk er kortsiktig. EUs markeder for klimavoter og strøm virker motsatt av en planmessig omstilling i Norge, som er tilpasset både regionale og sosiale forskjeller.

Klimavennlig strøm eksporteres ut av landet fordi strømmen pålegges å være en vare som alle andre. Dette gir store overskudd, høye lederlønninger og fri flyt av strøm selv om de fleste selskapene er offentlig eide. Nasjonal politisk regulering av den miljøvennlige kraften blir umulig. Det er nødvendig å gå ut av ACER og EUs Energiunion for å ta tilbake politisk styring og for å bidra til det grønne skiftet.

Nei til EUs alternativ til integrering i EUs strømmarked:

- I 2022 må Norge sette et tak for hvor mye strøm som kan eksporteres. Vannmagasinene skal til enhver tid ha en fyllingsgrad som muliggjør å forsyne landet med billig strøm. Tiltaket gjennomføres uavhengig av om det klages inn for ACER/ESA.
- Høye strømpriser kan brukes til å redusere forbruket, men da ved å innføre topprissystem, slik at god fordelingspolitikk opprettholdes.
- Forhandle med Storbritannia om strømeksporten i North Sea Link-kabelen.
- Avklare forsyningssikkerheten med naboland uten kraftbørsen.
- Forhandle med EU om å ta forordningen om grensekryssende krafthandel 714/2009 ut av EØS-avtalen.
- Satse mer på forskning på "fornybar energi med balansekraft", og deretter hjelpe EU med å ta denne nye teknologien i bruk. Dette vil redusere EUs behov for å hente balansekraft fra Norge.

Klima- og miljøvennlig digitaliseringspolitikk

Verdens digitaliserte infrastruktur er estimert å forbruke 5–9 prosent av verdens strøm hvorav 2 prosent er forbruk i datasentre. Giftige og ikke resirkulerbare komponenter i digitalt avfall er enormt. EUs frie etableringsrett gjør det i praksis vanskelig å regulere digitaliseringen. ESA sa nei til Stortingets ønske om høyere elavgift på produksjon av kryptovaluta fordi Norge da ville bryte med etableringsretten, nå har alle datasentre lav elavgift uansett formål. Det enorme energibehovet til kryptovaluta, spill, og strømmetjenester av ymse slag bør ikke ha samme prioritet som energibehov til husstander, landbruk og industri. Det blir viktig å skille mellom nyttig og unyttig digitalisering.

EU ikke tar hensyn til at et grønt skifte også krever rettferdig fordeling

EUs klimapakke «Fit for 55» skal operasjonalisere European Green Deal. Virkemidlet er markedets prisme mekanismer. Det blir kvotehandling også om drivstoff til veitransport og energi til bygninger, som vil gi en mer direkte prisvirkning for befolkningen enn tidligere. Ikke bare utgjør disse kostnadsøkningene relativt sett mer for husholdninger med lav inntekt, som bruker en større andel av sine midler på brensel og transport. Fossilfrie kjøretøy og klimasmart oppvarming er heller ikke like tilgjengelig for alle.

Selv om elbiler, solceller og varmepumper kan ha lave driftskostnader, er investeringskostnadene utenfor rekkevidden til mange med lav inntekt. Dermed vil en del av befolkningen være «fanget» i boliger eller biler som blir dyrere å bruke.

Omtrent ti prosent i Norge lever under den relative fattigdomsgrensen. Når man ser på EU/EØS-området som helhet blir forskjellene enorme, både innad og mellom land. En felles kvotepris slår ulikt ut om du er i Tyskland eller Bulgaria, med de laveste lønningene i EU.

Et nytt fond skal gi støtte til energieffektivisering, oppvarmingsløsninger, kjøling og kjøretøy. I kommisjonens forslag skal 25 prosent av kvoteinntektene fra transport og bygninger inn i fondet, og landene kan bidra med det samme. Bare en del av fondet skal gå til sosial utjevning, det skal også finansiere blant annet infrastruktur for ladepunkter. EU ser ut til å ha undervurdert hvor kraftig de økonomiske forskjellene kan bli forsterket.

Europeiske miljøorganisasjoners kritikk av EUs klimaplan

Europeiske miljøorganisasjoner har fremmet omfattende kritikk av European Green Deal (EUs klimaplan) som ble initiert desember 2019. Dette gjelder spesielt for delene av programmet som omhandler energisektoren og produksjon av fornybar energi. I tillegg er Farm to Fork, Biodiversitet, samt Taksonomien for bærekraftig finans også blitt kritisert.

Felles for kritikken er at EU-kommisjonen gir etter for påvirkning fra industriens lobbyorganisasjoner, dette gjelder spesielt gassindustrien, men også agro-, biotech og kjemisk industri som har sterke lobbyorganisasjoner. Miljøorganisasjoner har også sine lobbygrupper med tilgang til EU-kommisjonen i form av møter, men tilgang til EU-kommisjonen er mye mindre enn det industriens pengesterke lobbygrupper har. Ole Kvadsheims rapport **EUs klimapolitikk og konsekvensene den har for Norge (2020)** har beskrevet dette skjeve maktforholdet mellom mektige industrikonstellasjoner og organisasjoner fra sivilsamfunnet.

Miljøorganisasjoner og uavhengige journalister avdekker fundamentale problemer med implementeringen av European Green Deal. På enkelte områder som energisektoren er EUs klimaplan kommet helt ut å kjøre. Et spesielt viktig punkt er at europeiske miljøorganisasjoner har rettet hard kritikk mot lobbygrupper for gassindustriens innvirkning på EUs hydrogenstrategi. Gassindustrien har lyktes å komme inn bakdøren ved at EU-kommisjonen nå har akseptert forskjellige versjoner av blått hydrogen (hydrogen produsert av gass med karbonfangst og lagring som det er omstridt om fungerer). Siden grønt hydrogen ikke kan skaleres opp i særlig grad, ser det ut som blått hydrogen og fossil industri har trygget sin posisjon i EUs energimarked en god stund fremover.

EU-kommisjonen omfavner nå hydrogen som fremtidens 'rene' drivstoff. Samordnet lobbyvirksomhet fra gassindustrien har sørget for at de neste avgjørende tiårene vil Europas hydrogenøkonomi drives av blått hydrogen laget av fossile brensler. Dette er avdekket i rapporten [The Hydrogen Hype](#) (Corporate Europe Observatory, Food and Water Action Europe and Re:Common, 2020). Denne kritikken har også kommet fra Naturvernforbundets internasjonale nettverk Friends of the Earth Europe, [seneste rapport april 2021](#). EU har gjort seg avhengig til fossil energi i mange tiår fremover med blått hydrogen som bærebjelke.

Kan føre en bedre politikk utenfor EU

Gjennom å stå utenfor EU kan Norge føre en bedre politikk på mange områder som er viktig for klima:

- Egen jordbrukspolitikk

- Egen fiskeriforvaltning
- Egen pengepolitikk
- Fri stemme i internasjonale klimaforhandlinger

Store deler av norsk jordbruk ville ikke kunne konkurrere i et åpent europeisk marked. Nei til EU ønsker ikke noe storskala industrielt landbruk, samtidig som vi har et høyere kostnadsnivå. Et EU-medlemskap ville bety mindre landbruk i Norge og mer import av matvarer, med høyere klimagassutslipp på grunn av produksjonsmåten og økt transport. EUs felles fiskeripolitikk er preget av overfiske. Å la EU regulere norsk fiskebestand ville truet bærekraften i næringen. Fiskeriforvaltningen har enorme konsekvenser for økosystemer i havet og tilgangen på fornybare, klimavennlige ressurser i framtiden.

Kroner for klima

EU har unionsvalutaen euro og en felles pengepolitikk. Når Norge raskt skal redusere oljeproduksjonen, er det en fordel med en egen valuta. Med en svekket kronkurs vil norske varer få en fordel i butikkene fordi importerte varer blir dyrere. Norske varer blir samtidig billigere i utlandet, og bedriftene kan utvikle ny grønn eksportrettet virksomhet.

Ja til globalt samarbeid

Over 94 prosent av verdens befolkning er ikke med i EU. Norge har vært en aktiv deltaker i det globale miljøsam arbeidet. Omtrent 100 internasjonale miljøavtaler er forhandlet fram i regi av FN, deriblant Parisavtalen om klimagasser (2015). Norge har bidratt i klimaforhandlingene for å bevare regnskog og ved å heve det nasjonale målet om utslippskutt. Som EU-medlem ville Norge få stemmerett i EUs organer, men vi ville miste en selvstendig stemme i alle andre internasjonale fora som er viktig for klima og miljø. Mens Sverige, Danmark og Finland «sitter på gangen» fordi EU forhandler på vegne av medlemslandene, kan Norge spille en aktiv rolle som selvstendig part.